

YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS
INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA
NISMA E TE RINJVE PËR TË DREJTAT E NJERIUT

Inicijativa mladih za ljudska prava
Petrinjska 83/1, 10000 Zagreb -
HR OIB: 97214913772

Izvještaj

o aktivnostima u 2019. godini

Zagreb, 2019.

Uvod

Inicijativa mladih za ljudska prava - Hrvatska je neprofitna, nestranačka, nevladina organizacija mladih za ljudska prava sa sjedištem u Zagrebu osnovana 2008. godine. Funkcionira izravno na lokalnoj i nacionalnoj razini u Hrvatskoj kroz svoj nacionalni program. Kao dio regionalne mreže Inicijativa surađuje i s ostalim organizacijama na regionalnoj razini s općim ciljem sprječavanja ponavljanja nasilnih događaja na području bivše Jugoslavije. Inicijativa je također uključena u borbu za ljudska prava na europskoj i globalnoj razini kroz sudjelovanje u nekoliko prodemokratskih mreža i koalicija za ljudska prava.

Inicijativu je osnovala skupina mladih aktivista za ljudska prava, demokraciju i sjećanje koji su željeli pridonijeti a) ostvarenju pravde u pitanjima ratnih zločina, b) pomirenju unutar društva te sa susjednim državama i c) jačanju demokracije u Hrvatskoj. Organizacija je fokusirana na svoj program, kako na institucionalnoj tako i na društvenoj promjeni, radeći tako na zagovaranju, obrazovanju, istraživanju, izvještavanju, analizama politika i prijedlozima, kampanjama, aktivizmu mladih i izravnim inicijativama u društvu.

Od samih početaka, Inicijativa je podijelila svoj rad na programe kako bi osigurala održivost, akumulirala relevantno institucionalno učenje te zadržala fokus na svojim organizacijskim ciljevima. Tijekom rada, organizacija je nastavila prilagođavati svoje programe u skladu s njihovim razvojem te promjenom postojeće društvene situacije. U aktualnom Strateškom okviru, Inicijativa je podijelila svoj program na sljedeći način: a) program pravde, b) program pomirenja i c) Outreach program. Osim toga, Inicijativa ima i organizacijsku jedinicu koncentriranu na administraciju i razvoj u cilju potpore i jačanja rada.

Rezultati u 2019. godini

Za potrebe ovog izvještaja, predstaviti ćemo dosadašnji rad, rezultate i ostvarenja organizacije kroz niže navedenu strukturu.

- 1. Program pravde**
- 2. Program pomirenja**
- 3. Outreach program**
- 4. Nagrade i priznanja**

PROGRAM PRAVDE

Nadziranje provedbe i izvještavanje o nacionalnim mehanizmima tranzicijske pravde i stanju ljudskih prava

Inicijativa redovito prikuplja i analizira podatke o procesu tranzicijske pravde u Hrvatskoj te prati odluke, strateške i pravne dokumente i izjave predstavnika državnih institucija koji se tiču tranzicijske pravde. U 2019. godini Inicijativa je imala preko 20 priopćenja i otvorenih pisama u kojima je ukazivala kršenja prava manjina i ljudskih prava uopćeno kao i na nedostatke državnih institucija kada je proces regionalnog pomirenja i tranzicijske pravde u pitanju.

Zagovaranje novih zakonskih rješenja

Inicijativa je tijekom 2019. godine sudjelovala u nekoliko javnih savjetovanja vezanih uz donošenja zakona o izmjenama i dopunama Zakona o blagdanima, Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske te Kurikuluma povijesti. Inicijativa, također, aktivno zagovara donošenje Zakona o civilnim žrtvama rata koji još uvijek ne postoji u Republici Hrvatskoj.

Promicanje utvrđenih činjenica

Tijekom 2019. godine Inicijativa je provela nekoliko javnih kampanja o sudski utvrđenim činjenicama o ratnim zločinima koje je počinila Hrvatska vojska i policija za vrijeme VRO Oluja, o zločinima počinjenim u Ahmićima 1993. godine, zločinima nad civilima počinjenim za vrijeme operacije Medački džep, ratnim zločinima počinjenim za vrijeme operacije Bljesak, mučenju civila na Zagrebačkom Velesajmu tijekom rata devedesetih godina, te ubojstva obitelji Zec. Sve navedene kampanje privukle su veliku pozornost javnosti i medija. Kampanje su bile usmjerene na podizanje svijesti o počinjenim ratnim zločinima, a aktivnosti zagovaranja koje je Inicijativa provodila za vrijeme trajanja kampanja imale su za cilj potaknuti donositelje odluka na konkretnu implementaciju mehanizama tranzicijske pravde, potput isprike žrtvama.

Regionalni izvještaj o prisutnosti ratnih zločinaca u javnom životu

Inicijativa je tijekom 2018. godine, u suradnji s regionalnom mrežom Inicijative mladih za ljudska prava, izradila regionalni izvještaj o prisutnosti ratnih zločinaca u javnom životu. Izvještaj je usmjeren na počinitelje ratnih zločina tijekom ratova iz devedesetih godina koji su osuđeni pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju, kao i pred nacionalnim sudovima. U izvještaju je prikazan način na koji države iz regije podupiru ratne zločince, bilo na simboličkoj razini ili u vidu financijske potpore. Imajući na umu negativni trend blagonaklonosti javnih dužnosnika u regiji prema ratnim zločincima, a nerijetko i otvorenog podržavanja, izvještaj nudi nekoliko preporuka visokim javnim dužnosnicima kada je odnos prema počiniteljima ratnih zločina u pitanju. Cilj preporuka je pridonijeti procesu pomirenja u regiji kao i ukazati na posljedice koje bi mogle uslijediti ukoliko političari na vlasti ne osude ratne zločine tijekom

ratova devedesetih kao i osobe koje su ih počinile. Tijekom protekle godine Inicijativa je izvještaj ažurirala relevantnim podacima za 2019. godinu.

PROGRAM POMIRENJA

Regionalni ured za suradnju mladih

Inicijativa kontinuirano radi na procesu zagovaranja sudjelovanja Republike Hrvatske u Regionalnom uredu za suradnju mladih (RYCO) koji je osnovan u sklopu Berlinskog procesa u Parizu 2016. godine. Imajući na umu da je Republika Hrvatska odbila biti dio ovog ureda, Inicijativa je uspostavila strateško partnerstvo s RYCO i pokušava osigurati financijska sredstva za osnivanje RYCO ureda za vezu u Hrvatskoj i Sloveniji. Za vrijeme Skopje Youth Summita u Sjevernoj Makedoniji u prosincu 2019. godine regionalna mreža Inicijative mladih za ljudska prava potpisala je s Regionalnim uredom za suradnju mladih Memorandum o suradnji.

REKOM

Inicijativa je dio Koalicije za REKOM od samih početaka. Inicijativa- Hrvatska kao i regionalna mreža Inicijative bile su bili među najaktivnijim zagovaračima i pristašama REKOM inicijative pri čemu je potonja koordinirala kampanju za prikupljanje potpisa za podršku osnivanju REKOM-a 2011. godine gdje je više od 500 tisuća građana izrazilo svoju potporu. Tijekom 2019. godine Inicijativa je sudjelovala na Redovnoj skupštini Inicijative za REKOM , kao i na 12. međunarodnom forumu za tranzicijsku pravdu u postjugoslavenskim zemljama *Da žrtve žive u pamćenju društva*.

Kritički pristup nastavi povijesti- Zajednički narativi/ prošlost se nastavlja

2018. godine Inicijativa je pokrenula je projekt *Zajednički narativi / prošlost se nastavlja*. Ovaj projekt je direktan odgovor na situaciju u kojoj postoje međusobno isključivi narativi o ratnim zbivanjima tijekom 1990-ih u različitim zajednicama na Balkanu. Odnosi među etničkim zajednicama u regiji, kao i odnosi između etničkih zajednica unutar zemalja su i dalje su pod velikim utjecajem naslijeđa nasilne prošlosti. Neki od sukoba su još uvijek prilično intenzivni, iako ne nasilni. Tijekom trajanja ovog projekta radili smo s mladima koji su tijekom svog obrazovanja podučavani različitim verzijama povijesti o istim događajima. U ožujku 2018. Inicijativa je u organizirala *Bring Your Own History* konferenciju koja je predstavljala službeni početak projekta. Konferencija je okupila oko 120 mladih ljudi iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Kosova, Crne Gore i Srbije u Beogradu. U sklopu projekta je organizirano i 14 studijskih posjeta mjestima masovnih kršenja ljudskih prava tijekom rata. Kao rezultat ovog projekta nastala je knjiga zajedničkih narativa čiji su autori sudionici projekta. Knjiga sadrži 6 zajedničkih i 12 suprotstavljenih narativa o događajima tijekom kojeg su se dogodila masovna kršenja ljudskih prava, kao i dva poglavlja o anti-ratnim prosvjedima tijekom rata u devedesetim godinama na prostoru bivše Jugoslavije i jedno poglavlje o kulturnoj sceni tijekom rata. Tijekom 2019. godine

Inicijativa je radila na uređivanju i pripremi knjige za tiskanje i prezentacije po regiji koje će usljediti.

OUTREACH PROGRAM

Mreža stranačkih organizacija mladih

Sekretarijat Mreže stranačkih organizacija mladih, koji čine zaposlenici regionalne mreže Inicijative, u 2019. Godini organizirao je četiri regionalne konferencije i devet nacionalnih treninga. Prva regionalna konferencija održana je u Beogradu i pokrivala je teme vezane uz tranzicijsku pravdu i stanje ljudskih prava u državama Zapadnog Balkana. Druga regionalna konferencija organizirana je u Zagrebu i glavni fokus je bio na unutarstranačkoj demokraciji i EU integracijama pri čemu su za sudionike bile organizirane i studijske posjete državnim institucijama i organizacijama civilnog društva. Za vrijeme treće regionalne konferencije sudionici su boravili u Prizrenu za vrijeme festivala dokumentarnog filma Docufest. Osim projekcija filmova koji tematiziraju ljudska prava, sudionici su uz podršku trenera sudjelovali u radionicama političke pismenosti i formiranja političkih medijskih kampanja. Četvrta regionalna konferencija održana je u Skopju u okviru Skopje Youth Summita. Tijekom trodnevnog programa sudionici su imali priliku sudjelovati na panelima u radionicama koje su bile dio službenog programa samita kao i na radionicama organiziranim samo za članove PYN-a. U 2019. godini na PYN aktivnostima su po prvi puta sudjelovali mladi političari iz Sjeverne Makedonije i Slovenije.

Mreža gradova i civilnog društva za suzbijanje rasizma i diskriminacije u Hrvatskoj

2019. godine Inicijativa je privela kraju projekt *Mreža gradova i civilnog društva za suzbijanje rasizma i diskriminacije u Hrvatskoj* koji je za cilj imao unaprjeđenje mehanizama zaštite od diskriminacije i rasizma na lokalnoj razini kroz suradnju organizacija civilnog društva i gradova te razvoj strategija za promociju tolerancije i uključenosti. Projektne aktivnosti u 2019. godini provedene su u formi seminara, treninga, radionica i izložbi u sljedećim lokalnim zajednicama: Petrinja, Sisak, Varaždin, Osijek, Jasenovac, Karlovac, Zabok, Pregrada, Ivanec, Orahovica i Vukovar.

Social Innovators

Krajem 2018. godine Inicijativa je, skupa s partnerima iz Slovenije, Norveške i Bugarske pokrenula projekt naziva Social Innovators koji predstavlja inovativni model istovremenog rješavanja izazova visoke stope nezaposlenosti mladih i niske stope zaposlenosti u nevladinom sektoru. Službeno predstavljanje projekta organizirano je u ožujku 2019. Godine kao dio programa LEAP summita. U sklopu predstavljanja održan je i panel "Inkubatori društvenih inovacija za mlade" na kojem su predstavljeni uspješni primjeri društvenih inovacija u

neprofitnom sektoru te izazovi i mogućnosti koje nevladine organizacije pružaju mladima u obliku zapošljavanja i razvoja vještina. Inicijativa je u sklopu ovog projekta održala i konzultacije s organizacijama civilnog društva u formi ankete i fokus grupa s ciljem razvoja programa pripravnštva koji će mladima u NEET statusu omogućiti volontiranje s ciljem stjecanja radnog iskustva. U studenom 2019. godine službeno je otvoren YIHR.hub. Otvaranje huba započelo je predstavljanjem Social Innovators projekta te je uslijedio panel *Dekonstrukcija društvenih inovacija: povratak otpisanih* tijekom kojih su panelisti podijelili svoja rana iskustva u organizacijama civilnog društva, odnosno tehnološkom sektoru i razgovarali o mogućnostima socijalnih inovacija, te ponudili svoje viđenje aktivnosti planiranih u sklopu Social Innovators projekta. YIHR.hub pruža uslugu besplatnog korištenja prostora organizacijama civilnog društva i neformalnim inicijativama te je hub do kraja 2019. godine ugostio preko 350 posjetitelja i korisnika.

Međunarodna koalicija mjesta sjećanja

Međunarodna koalicija mjesta sjećanja (International Coalition of Sites of Conscience) je jedina međunarodna mreža posvećena transformaciji mjesta posvećenih sjećanju na prošlost u dinamične prostore koji promiču građansku akciju u pogledu današnjih borbi za ljudska prava i pravdu. YIHR Hrvatska je član koalicije od 2014. godine. Tijekom 2019. godine Inicijativa je sudjelovala u online konzultacijama i webinarima u organizaciji koalicije koji su za cilj imali umrežavanje članica koalicije, osmišljavanje zajedničkih aktivnosti i projekata te osnaživanje kapaciteta članica.

Youth Work for Resilience

Agencija za mobilnost i programe Europske unije je u veljači 2019. godine pokrenula projekt Youth Work for resilience koji za svoj cilj ima jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u području rada s mladima. U projekt su uključene organizacije civilnog društva iz Hrvatske, Finske i Jordana. Do kraja godine održane su tri od 6 predviđenih aktivnosti. Trodnevni treninzi održani su u Finskoj, Hrvatskoj i Jordanu. Sva tri treninga u metodološkom smislu kombiniraju praktične vježbe iz područja facilitacije rada s mladima i studentske posjete s ciljem jačanja kapaciteta organizacije.

Skopje Youth Summit

U proteklih 10 godina Inicijativa je bila dio organizacijskog tima Youth Summita uz potporu National Endowment for Democracy u Beogradu (2009.), Prištini (2012.), Sarajevu (2015.), Zagrebu (2017.). 2019. godine Youth Summit je održan u Skopju i okupio je preko 200 mladih aktivista i aktivistkinja diljem svijeta s ciljem promoviranja demokratskih vrijednosti i umrežavanja organizacija i pojedinaca iz država Zapadnog Balkana.

NAGRADE I PRIZNANJA

Vaclav Havel

Regionalna mreža Inicijative mladih za ljudska prava dobitnica je prestižne nagrade za ljudska prava Vaclav Havel koju od 2009. godine dodjeljuje Parlamentarna skupština Vijeća Europe. Inicijativi mladih za ljudska prava nagrada je uručena u listopadu 2019. Godine na svečanoj ceremoniji u Strasbourgu, a osim Inicijative, nagradu je dobio i Ilham Tohti, zagovarač i branitelj prava zajednice Ujgura u Kini, dok je Buzurgmehr Yorov, odvjetnik koji je u Tadžikistanu branio i stao u zaštitu brojnih političkih zatvorenika bio u užem izboru za dodjelu nagrade.

Nagrada Francuske Republike za ljudska prava

Nacionalna savjetodavna komisija za ljudska prava (CNCDH) dodijelila je 10. Prosinca 2019. godine nagradu Francuske Republike za ljudska prava *Sloboda-jednakost-bratstvo* Inicijativi mladih za ljudska prava iz Hrvatske. Ova nagrada ima za cilj prepoznati temeljnu ulogu civilnog društva u promicanju i zaštiti ljudskih prava diljem svijeta, kao i rad nevladinih organizacija i pojedinaca, bez obzira na nacionalnost i granice. 2019. godine su istaknute dvije glavne teme: posebna uloga mladih branitelja ljudskih prava i dužnost bratstva. Upravo zahvaljujući potonjoj je Inicijativa privukla pozornost izborne komisije projektom *Zajednički narativi – prošlost se nastavlja*.